

Kwartaalbericht

Vlaamse arbeidsmarkt

September 2023

In dit kwartaalbericht nemen we poolshoogte van de recentste stand van zaken van de Vlaamse arbeidsmarkt op vlak van werkzaamheid en werkloosheid, tewerkstelling en sectoren, en vacatures en krapte. Onze analyses trekken al een ganse tijd dezelfde, positieve lijn door: de Vlaamse werkzaamheidsgraad zet zich op recordhoogte, de werkloosheidscijfers blijven stabiel en we constateren nog steeds erg veel vacatures, maar ook een uitgesproken krapte op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Toch merken we ook dat de gunstige groeiritmes van de belangrijkste tewerkstellingsindicatoren stil lijken te vallen. De werkzaamheidsgraad neemt op kwartaalbasis (trendgemiddelde) slechts licht toe en lijkt voorlopig eerder te stabiliseren. Ook de loontrekkende tewerkstelling kan nog steeds positieve cijfers voorleggen, maar noteerde wel zijn laagste groeicijfers in het post-COVID-19-tijdperk. We stellen ook vast dat een aantal groepen hun pre-COVID-19-crisisniveau nog niet bereikt hebben, zoals de 20- tot 24-jarigen en de kortgeschoolden. Zij kennen naast een relatief lage werkzaamheidsgraad ook nog een kloof met hun precrisisniveau. Bij personen met een migratieachtergrond stellen we het omgekeerde vast, en valt hun gunstige evolutie op in zowel werkzaamheid als werkloosheid.

Werkzaamheid & werkloosheid

Het **trendniveau van de werkzaamheidsgraad** neemt in Vlaanderen in het tweede kwartaal van 2023 licht toe op kwartaalbasis (+0,1 procentpunt (ppt)). Hiermee is in totaal 77,0% van de Vlamingen tussen 20 en 64 jaar aan het werk, andermaal een recordhoogte. De vlucht naar nieuwe hoogten blijkt voorlopig wel te vertragen: sinds het derde kwartaal van 2022 ligt de jaargroei telkenmale net iets lager dan in het voorgaande kwartaal. Voor België brengt het tweede kwartaal een eerste stagnatie na twee jaar van continue kwartaalgroei op jaarbasis. Dit vooral door de derde opeenvolgende negatieve kwartaalevolutie op jaarbasis in het Waalse Gewest, waar de werkzaamheidsgraad intussen terugviel tot 65,2% (ten opzichte van het trendniveau van 65,8% in het derde kwartaal van 2022).

Terwijl de groei in werkzaamheidsgraad in 2022 iets hoger lag bij mannen, met een toename van de genderkloof tot 7,0 ppt, vinden we in 2023 voorlopig een iets sterkere groei terug bij vrouwen. Ten opzichte van het vierde kwartaal van 2022 groeide de werkzaamheidsgraad van vrouwen tot 73,6% (+0,4 ppt), bij mannen steeg deze beperkt tot 80,3% (+0,1 ppt). Dit brengt de genderkloof terug tot 6,7 ppt.

Voor het eerst sinds het derde kwartaal van 2021 merken we bij een opsplitsing naar leeftijd, niet langer bij alle leeftijdsgroepen een positieve jaargroei: de werkzaamheidsgraad bij de 25- tot 54-jarigen stabiliseert immers en is met 86,9% exact even hoog als een jaar eerder. De 20- tot 24-jarigen en de 55-plussers kunnen met respectievelijk +1,7 ppt en +2,3 ppt wel nog steeds sterke jaargroeicijfers voorleggen. Met 49,7% blijft de werkzaamheid van de 20- tot 24-jarigen echter nog steeds ver van hun precrisisniveau verwijderd (-2,9 ppt), met een kwartaalgroei van slechts +0,1 ppt lijkt de inhaalbeweging ook wat te stoken.

Een andere groep die nog steeds hun niveau van voor de COVID-19-crisis niet heeft bereikt, zijn de kortgeschoolden. Met een werkzaamheidsgraad van 52,0% tekenen zij een positieve jaargroei van 0,7 ppt op. Toch is deze nog steeds 3,0 ppt verwijderd van hun trendniveau in het eerste kwartaal van 2020. Personen met een migratieachtergrond zijn daarentegen wel in staat hun precrisisniveau steeds verder achter zich te laten (+0,9 ppt). Meer nog, met een kwartaalgroei van +0,2 ppt stelt deze groep zijn recordniveau verder scherp op 63,6%. Bij personen met arbeidshinder kunnen we, na drie negatieve jaargroeicijfers op rij, terug een licht positieve jaargroei optekenen (+0,1 ppt). Met een werkzaamheidsgraad van 47,6 % blij-

ven ze dus in de buurt van het gemiddelde niveau van de afgelopen twee jaar (47,9%).

Het **trendniveau van de werkloosheidsgraad** blijft in Vlaanderen volledig stabiel in het tweede kwartaal van 2023, zowel ten opzichte van het voorgaande kwartaal, als ten opzichte van een jaar eerder. Met een werkloosheidsgraad van 3,3% blijft deze in Vlaanderen rond zijn (lage) precrisisniveau hangen. De Belgische werkloosheidsgraad klokt af op 5,6%. Hiermee legt het wel nog steeds een licht negatieve jaargroei (-0,2 ppt) voor, maar bedraagt de kloof ten opzichte van het niveau van voor de COVID-19-crisis wel nog steeds +0,4 ppt.

Terwijl het algemene Vlaamse verhaal er een van stabilisatie is, blijven er wel heel wat verschillen bestaan onder de verschillende kenmerkgroepen. Zo nam de werkloosheidsgraad bij 15- tot 24-jarigen in het afgelopen jaar met 0,7 ppt toe tot 11,4%, met een steeds diepere kloof ten aanzien van het pre-COVID-19-crisisniveau als gevolg (+2,6 ppt). Het omgekeerde geldt voor de evolutie bij de 55-plussers. Hier lijkt de werkloosheidsgraad zich de laatste kwartalen op 2 procent te stabiliseren, duidelijk lager dan hun pre-COVID-19-crisisniveau (-0,8 ppt). Ook de kortge-schoolden en personen met arbeidshinder tonen een duidelijke negatieve jaargroei (respectievelijk -0,5 en -1,3 ppt). Opvallend is evenwel de sterke daling van de werkloosheidsgraad van personen met een migratieachtergrond. In de laatste twee kwartalen kon deze groep telkens een negatieve groei op kwartaalbasis van -0,7 ppt voorleggen. Hun werkloosheidsgraad ligt met 7,3% uiteindelijk 1,8 ppt lager dan een jaar eerder.

Voor de tiende maand op rij is er een positieve jaargroei van het aantal **werkzoekenden zonder werk** (wzw) in Vlaanderen. Met 207 871 wzw zijn er in juli 12,8% extra werkzoekenden ten opzichte van een jaar eerder. Terwijl de maand-op-maandgroei zich in juli (met +7,4%) nog op een iets lager niveau bevond dan het gemiddelde van deze maand in de afgelopen 16 jaar (+9,7%), ligt deze in augustus terug iets hoger. Meer nog, met een aanwas van 3,1% wordt de grootste maandgroei gerealiseerd sinds augustus 2012.

We maken hierbij wel een aantal belangrijke kanttekeningen. Ondanks de stijgende tendens, telden we slechts in twee jaren minder wzw in augustus: in 2021 en 2022. Dit reflecteert zich ook in de nog steeds relatief lage trendindex van 88,2. Daarnaast is het ook zo dat, zoals we in de

voorgaande kwartaalberichten aankaartten, de vastgestelde toename in het aantal wzw voornamelijk komt door een influx van nieuwe werkzoekenden. Het gaat hierbij vooral om heel wat verplicht ingeschrevenen die voorheen tot de niet-beroepsactieven werden gerekend. In de afgelopen 12 maanden steeg het aantal wzw die minder dan 1 jaar werkloos zijn met 23,4%, terwijl er nog steeds een afname is van het aantal langdurige werklozen (-11,3% bij 1 tot 2 jaar werkloosheid, en -9,0% bij langer dan 2 jaar werkloosheid). Deze werkzoekenden hebben nog steeds in toenemende mate een migratieachtergrond (+22,0%), met een sterke vertegenwoordiging van personen met een Oekraïense, Marokkaanse, Afghaanse en Syrische origine.

Een bijkomend aandachtspunt in onze analyse van de werkzoekenden zonder werk, is hun **uitstroom naar werk**: hun algemene uitstroompercentages blijven consistent lager dan voor de COVID-19-crisis. Zowel in juli, als in juni lag de uitstroom naar werk -1,1 ppt lager dan in dezelfde maand van 2019. Deze lagere uitstroompercentages kunnen gedeeltelijk verklaard worden door een hoger aandeel wzw in opleiding, maar zelfs bij de wzw in bemiddeling worden gelijkaardige verschillen opgetekend (respectievelijk -1,2 ppt en -1,3 ppt voor de maanden juni en juli). Over de laatste 12 maanden bedraagt de gemiddelde uitstroom naar werk 8,8%, dit is -0,5 ppt minder dan een jaar geleden. De sterkste terugval doet zich voor bij de min-25-jarigen (-1,7 ppt), bij personen die minder dan één jaar werkloos zijn (-1,7 ppt), bij wzw met een migratieachtergrond (-1,1 ppt) en bij hooggeschoolden (-1,0 ppt).

Naar de cijfers: Werkzaamheid & Werkloosheid >

Tewerkstelling & sectoren

Tussen het eerste en het tweede kwartaal van 2023 was er een lichte daling van de Vlaamse **loontrekkende tewerkstelling** met zo'n 4750 personen (-0,2%). De jaar-op-jaar vergelijking met het tweede kwartaal van 2022 toont evenwel een stijging met zo'n 16 200 personen (+0,7%). Vergeleken met deze evolutie in koppen, was de evolutie in arbeidsvolume nog iets positiever: het aantal voltijds equivalenten steeg in het tweede kwartaal van 2023 met +1,0% op jaarbasis.

Bekijken we sectorevoluties uitgedrukt in koppen, dan observeren we voor de secundaire sector (industrie, bouw en energie) een stijging van de loontrekkende tewerkstelling met +0,5% in het eerste kwartaal van 2023 ten opzichte van het eerste kwartaal van 2022. In de tertiaire (commerciële diensten) en de quataire (publieke diensten) sector gaat het om een tewerkstellingsgroei van respectievelijk +0,7% en +1,1%.

Opgesplitst naar subsector is de informaticasector de sector met de grootste procentuele jaar-op-jaar stijging van de tewerkstelling in het eerste kwartaal van 2023, met een toename van +5,4%. Daarna volgen consultancy (+4,7%) en de sector 'onderhoud van gebouwen, tuinen en landschapsverzorging', waaronder ook de dienstenchequetewerkstelling valt (+4,4%). Ook de sterk door COVID-19 getroffen horeca en toerisme kent een hoge procentuele jaar-op-jaar stijging van de tewerkstelling, met een toename van +3,2%. Ten opzichte van het pre-COVID-19-niveau gaat het evenwel nog steeds om een daling van zo'n -3,7%. Een andere zwaar getroffen sector, die van cultuur en recreatie, nemen we niet op in onze analyse, aangezien we ons, zoals steeds, beperken tot de sectoren met meer dan 20 000 werknemers in het Vlaams Gewest.

De uitzendsector laat met -8,0% veruit de grootste jaar-op-jaar daling van de tewerkstelling optekenen in het eerste kwartaal van 2023. Ook de kleinhandel (-1,6%), de metaalindustrie (-0,2%), de financiële sector (-0,1%) en de algemene overheidsdiensten (-0,1%) kenden tewerkstellingskrimpen.

De grootste subsector, het onderwijs, kende een tewerkstellingsgroei van +1,8%. In de gezondheidszorg en de maatschappelijke diensten – twee andere belangrijke publieke dienstensectoren – nam het aantal loontrekkenden toe met respectievelijk +1,3% en +0,3%.

[Naar de cijfers: Terwerkstelling & sectoren >](#)

Vacaturemarkt & krapte

De Vlaamse arbeidsbemiddelingsdienst VDAB registreerde in augustus 2023 27 581 **ontvangen vacatures**, een daling van -13,2% ten opzichte van dezelfde maand een jaar eerder. Dit aantal ligt een flink stuk lager in vergelijking met de maand augustus in 2021 (33 537) en 2022 (31 765), maar deze periodes werden wel gekenmerkt door een ongeëvenaarde hoogconjunctuur in aantal vacatures. Daardoor ontvangt VDAB al 14 maanden op rij minder vacatures. In vergelijking met 2019 en 2020 daarentegen liggen de ontvangen vacatures dan weer hoger. We kunnen dus nog steeds stellen dat het aantal vacatures ge-

meld aan de VDAB zich op een hoog niveau bevindt in historisch perspectief.

Het voortschrijdende gemiddelde over de voorbije twaalf maanden van het aantal ontvangen vacatures is voor de 18de keer op rij gedaald en sterker negatief geworden. Dit cijfer is namelijk sinds maart 2022 aan het dalen en werd in februari 2023 bovendien negatief (-3,5%). In augustus 2023 is er sprake van een verschil van -15,4% in vergelijking met dezelfde periode een jaar eerder. Vorige maanden ging het om een verschil van -12,7% (mei), -14,1% (juni) en -14,7% (juli). Vooral van tijdelijke jobs (-19,2%), jobs die ervaring vereisen (enige ervaring: -17,1%; met ervaring: -18,5%) en jobs voor kortgeschoolden (-20,2%) zijn er opvallend minder vacatures ontvangen. Ook hier geen verrassingen: voor de zesde maand op rij zijn het dezelfde groepen die de sterkste krimp in ontvangen vacatures kennen. Net zoals het algemeen gemiddelde, zijn deze evoluties bovendien sterker negatief geworden na een korte stabilisatie tussen juni en juli.

In juli 2023 konden we vaststellen dat de sector van uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling een ommekeer heeft gemaakt ten opzichte van onze vorige berichtgevingen: terwijl het de eerste sector was die negatieve groeipercentages liet optekenen en regelmatig de top-tien van grootste sectoren afsloot, was het in juli de enige sector met positieve vacaturecijfers (+6,5%). Ook de maanden ervoor was er een systematische daling in de negatieve groeipercentages te zien: -34,1% in februari t.o.v. -2,8% in juni 2023 bijvoorbeeld. In augustus groeit het aantal ontvangen vacatures voor deze sector verder met 12,4%. Nog een sector met een lichte groei is die van openbaar bestuur (+1,2%). De andere sectoren zetten hun daling verder of stabiliseren. Het rijtje wordt wederom afgesloten door de zakelijke dienstverlening (-24,6%) en de transport, logistiek en post (-26,6%). Deze sectoren vormen sinds mei van dit jaar de hekkensluiters.

Net zoals bij de ontvangen vacatures, worden er bij de **openstaande vacatures** minder vacatures geteld op zowel jaarbasis (-15,3%) als de afgelopen twaalf maanden (-7,4%). Op jaarbasis is er voor de eerste keer in een periode van 20 maanden een verbetering in de evolutie: met -15,3% is er nog steeds een negatief percentage, maar dit is wel kleiner in vergelijking met de vorige drie maanden. Daartegenover zet het voortschrijdend gemiddelde de trend van sterkere negatieve percentages verder: van -4,4% in juli 2023 naar -7,4% een maand later. Als gevolg van bovenstaande evoluties daalt de trendindex van zowel openstaande als ontvangen vacatures opnieuw.

In juli 2023 bereikte de **spanningsindicator** de grens van 2,0 werkzoekenden zonder werk in bemiddeling per openstaande vacature, na 14 maanden met een spanningsindicator kleiner dan 2. Een maand later zet zich in Vlaanderen deze voorzichtige opwaartse beweging verder met een indicator gelijk aan 2,1. De pool aan potentiële kandidaten voor een vacature blijft weliswaar erg klein met iets meer dan 2 werkzoekenden zonder werk in bemiddeling per openstaande vacature. De krapte blijft een grote uitdaging op de Vlaamse arbeidsmarkt.

[Naar de cijfers: Vacatures & krapte >](#)

Ruben De Smet

Ines Penders

Boie Neefs

Sarah Vansteenkiste

Steunpunt Werk